Algemene beschouwing D66 Begroting 2022 – 2025

Natuurlijk hadden we gehoopt dat de corona pandemie onder controle zou zijn tegen de tijd dat de griep zich weer aandient, maar dat lijkt niet het geval te zijn. Of harde maatregelen nodig zullen zijn en of we weer steunpakketten in het leven moeten is onzeker. De groep ongevaccineerden is nog steeds te groot en zij gijzelen de rest van de bevolking. Vanmiddag net op de radio gehoord dat men het in Portugal erg goed doet. Oorzaak daarvan is dat men daar 98% is gevaccineerd.
Aandacht voor de inwoners die getroffen zijn of nog getroffen worden heeft blijvend aandacht nodig.

Onze gemeente is een onderliggende overheid en we hebben te maken met de ambities van Den Haag waarbij Den Haag een ruimhartig beroep doet op de gemeenten wat betreft de uitvoering. Echter het geld wordt er niet bijgeleverd.

Voorbeelden te over zonder volledig te zijn, waar wij lokaal veel last van hebben.

Alleen incidenteel geld voor de jeugdzorg. (kom ik nog op terug)
Huishoudelijke hulp
Normvergoeding onderwijshuisvesting
Openeind regelingen sociaal domein
De wet inburgering

Maar ook onzekerheden, zoals:
Tijdelijk uitstel opschalingskorting
Herverdeling van het gemeente fonds

En soms helemaal geen vergoeding, zoals voor de invoering van de omgevingswet, de duurzaamheidsopgave en de woningbouw.

Kortom veel onzekerheden die aantonen dat de gemeentebegroting niet ophoudt bij de gemeente grens. Het is dan ook belangrijk dat een partij zijn aanspreekpunten heeft bij zowel de provinciale politiek als ook de landelijke politiek om issues aan de orde te stellen die ons als gemeente treffen. Voorbeelden waar we dat nadrukkelijk al hebben gedaan en zullen blijven doen zijn de volstrekt ongewenste opening van Lelystad Airport en het WMO abonnementstarief.

Dan een aantal opmerkingen over de verschillende beleidsterreinen die ons als D66 opvielen.

De huishoudelijke hulp nadert nu de 1 miljoen als kosten. Deze aanwas is te danken aan de invoering van het abonnementstarief. Laten we hopen dat het nieuwe kabinet dat weer terugdraait. D66 ziet nu met pijn dat de gemeente verwordt tot een uitzendbureau voor goedkope werksters, ook voor inwoners die het zelf wel kunnen betalen.
We zijn blij dat het goede initiatief voor een hospice wordt geholpen om een voor hen kritische periode te overbruggen.

D66 ziet uit naar het vervolg op de energiestrategie in de 2.0 versie. De exercitie met de regionale energiestrategie heeft ons wel geleerd dat Hattem niet energie neutraal kan en gaat worden binnen zijn eigen gemeentegrenzen. Het zal belangrijk zijn een pragmatische insteek te kiezen en te volgen om de inwoners hierbij te betrekken.

Het lijkt erop dat ons amendement uit 2018 over de energie subsidie weer nieuw leven krijgt door de extra gelden die het Rijk daarvoor ter beschikking heeft gesteld. D66 moedigt het college aan daarmee de boer op te gaan. Wanneer komt daar een plan voor?

Kansen moeten zoveel mogelijk worden benut door daken en parkeerplaatsen te beleggen met zonnepanelen. Dat geldt ook voor de Bleek.

De omgevingswet komt eraan en dat zal nog veel inspanning van iedereen vergen. De omwerking van visie naar een integraal omgevingsplan zal geen sinecure zijn. Het is dan ook de vraag of alles wel op tijd klaar zal zijn en of de invoering wel doorgaat. D66 is het ook zeker nog niet eens met de inhoud van de huidige versie van de omgevingsvisie en betwijfeld of het wel voldoende kader stellend is.

Het gebrek aan woningen voor vrijwel elke doelgroep is nijpend. De inspanning en ambitie van de woningcorporaties en die van de gemeente zal omhoog moeten. Ook voor D66 heeft inbreiding prioriteit, maar wij zouden graag zien dat we plannen gaan maken voor nieuwe woongebieden.
De verstedelijkingopgave zal die benodigde inspanning nog verhevigen en planvorming noodzakelijk maken.

Participatie neemt in de omgevingswet een prominente plaats in. De processen bij de WZZ en de Bongerd geven aan dat daar nog veel aan is te verbeteren en dat is daar helaas tot op heden nog niet gelukt.

De uitvoering van het GVVP en daarmee de Invoering van veel 30 km wegen heeft veel ophef gegeven. Zorgvuldige evaluatie en bijsturing zal nodig zijn. De doelstelling was en is om het verkeer in Hattem juist veiliger te maken.

Samenwerking binnen de regio Zwolle is voor D66 belangrijk. Het kan voor Hattem op vele beleidsterreinen een grote drijfveer zijn. Wel moeten we dan ook onze rol durven nemen en vervullen.
Ook samenwerking op de Noord Veluwe is van belang om samen met de vijf gemeenten uitvoeringsactiviteiten op te zetten. We weten uit het verleden dat dat heel lastig is vorm te geven. Voor alsnog blijft het dan ook heel stil over dit onderwerp.

Het beeld dat de begroting geeft van de ambtelijke organisatie klinkt zorgelijk als we lezen dat de reorganisatie leidt tot het “afvlakken van de generiek taakstelling”. De organisatie moet niet belanden in een in zichzelf gekeerde status nu er juist zoveel inspanning vereist is. De winkel moet open blijven tijdens de verbouwing. Zorg voor het personeel bij de transitie is noodzaak bij een wijziging naar een proces georiënteerde organisatie met grote wijzigingen in de persoonlijke takenpakketten.
Het voornemen om de budgetten “zero based” opnieuw op te bouwen ondersteunen wij.

Het zicht op de ICT transformatie zijn wij aardig kwijt. Laat staan op de voorspelde besparingen. Issues als het vormgeven van het DSO en de noodzaak van een goed zaaksysteem zullen prioriteit moeten krijgen. Voor de rest lezen we vooral uitstel. We zien graag een update tegemoet.

Het is duidelijk dat het college heeft gekozen voor een matige verhoging van de onroerendzaak belasting gezien de komende verkiezingen. De oplossing met de differentiatie van de toeristenbelasting juichen wij toe, maar het top tarief moet nog wel in een juiste verhouding blijven met de huurprijs. Het is mooi te zien dat de afvalstoffen heffing nu wel eindelijk dekkend is.

De begroting laat een sluitende meerjarenraming zien, maar daar is nog wel het nodige over te zeggen. In voorgaande jaren heeft D66 al aangegeven dat we graag meer willen investeren in preventie en innovatie bij alle decentralisaties. Bij jeugd is het preventie budget aanzienlijk verhoogd. We krijgen in 2022 772.000 euro extra voor de jeugdzorg. Dat wordt op 75% basis als budgetruimte doorgezet voor de volgende jaren. In totaal levert dat 2.650.000 euro aan extra budget ruimte.
Er wordt wel extra 1,2 miljoen ingezet voor de jeugdzorg, maar vanwege de wijziging van het woonplaatsbeginsel zien we dat niet in de budgetten terug. De rest van 1,4 miljoen wordt aan andere zaken besteed. Wij hadden graag gezien dat dat in de nota van aanbieding zo was vermeld. Dat was wel zo transparant geweest.

De jeugdzorg op voorhand al afgeschaald met 50 k per jaar vanwege preventie voordelen. Dat gaat in tegen de huidige moeilijk keerbare trend die het karakter van een openeindregeling heeft. Het is overigens nog maar de vraag of de jeugdzorg gelden structureel worden doorgezet in 2023 -2025 door het Rijk en dus zouden we daar voorzichtiger mee om moeten gaan. D66 had het een juistere manier gevonden van begroten gevonden om de onzekere extra jeugdgelden niet mee te begroten. Mocht het in de toekomst meevallen dan kunnen die gelden worden toegevoegd aan de algemene reserve. Die reserve is behoorlijk gedaald met ca 1,8 miljoen en die kan dus wel een aanvulling gebruiken.

Een ander punt betreft het investeringsvolume in de komende vier jaar van 35 miljoen. Dat zal nog verder groeien naar 45-50 miljoen en dat is drie maal zo hoog als we normaliter gewend zijn.
Circa de helft daarvan is bedoeld voor de vervanging van de schoolgebouwen. De kapitaalslasten zullen daardoor aanzienlijk toenemen, de solvabiliteit sterk verlagen en verdringing van andere lasten ligt op de loer. Temporisering is wellicht op zijn plaats en overigens zal dat zo-wie-zo wel gebeuren, omdat een dergelijke investering veel menskracht met zich brengt. De provincie deed die suggestie ook al.

We kwamen ook 4 miljoen tegen voor de verbouwing van het stadhuis. Wij gaan nog steeds uit van een sober en doelmatige opzet, die wij als raad nog ter besluitvorming krijgen.

Als we naar het MIP kijken dan valt ons wel op dat huisvestingszaken niet veel voorkomen behalve ‘t Veen natuurlijk. D66 denkt dat als we betaalbare starterwoningen (denk aan sociale koop) willen bouwen of een actievere grondpolitiek (denk aan de financiering van de onrendabele top) willen voeren dan zijn daar investeren voor nodig. Wij zouden graag zien dat het college dat meeneemt in het komende woonprogramma.

Kortom: Wij hadden het voorzichtigheidbeginsel gehanteerd voor de extra jeugdgelden, zoals we die bijvoorbeeld wel zien bij onze nevengemeente Heerde. Helaas kunnen we dit niet rechttrekken met een amendement.

Ook zijn er zorgen bij ons over het hele hoge investeringsniveau en de daaruit volgende hogere kapitaalslasten. Zorgen zowel uit hoofde van een financiële blik (denk aan solvabiliteit en verdringing) als ook vanwege de belasting op de organisatie. D66 is ervan overtuigd dat gezonde gemeente financiën een absolute voorwaarde zijn voor haar zelfstandigheid.

Stemverklaring:

D66 was verbaasd dat de extra jeugdgelden als sneeuw voor de zon waren verdwenen. Wij hadden de 1,4 miljoen, die niet voor de jeugd werd gebruikt, willen toevoegen aan de algemene reserve. We misten de transparantie over de toedeling van de extra jeugdgelden in de nota van aanbieding. Dat had wel gemoeten. We waren dan ook van plan tegen de begroting stemmen, maar hebben toch besloten voor te stemmen met deze stemverklaring.